

UDK 811.163.4'373.21

Primljeno: 01. 10. 2020,

Izvorni naučni rad
Original scientific paper

Denita Haverić, Amela Šehović

LESIKA ORIJENTALNOG PORIJEKLA U MIKROTOPONIMIMA SARAJEVA

U radu se analiziraju mikrotoponimi Sarajeva kao izvori za proučavanje njegove prošlosti, kulture i tradicije. Općenito, mikrotoponimi, više nego druge jezičke jedinice (npr., foneme, morfeme i sl.), podliježu promjenama uvjetovanim društveno-političkim razlozima. Pristup u radu primarno je lingvističke naravi te se, na temelju toga, proučavani mikrotoponimi dijele prema jeziku porijekla osnovne riječi na one iz arapskog, perzijskog ili turskog jezika. Provedeno istraživanje potvrđuje i određeni broj primjera sa sastavnicama mješovitog porijekla te one u kojima su tvorbeni formanti iz nekog od orijentalnih jezika ili iz bosanskog jezika.

Ključne riječi: leksika; bosanski jezik; arapski jezik; perzijski jezik; turski jezik; leksema; mikrotoponim; ojkonim; hodonim

1. UVOD

Onomastika je grana lingvistike koja se bavi vlastitim imenima – njihovim značenjem i nastankom i kao takva “može da pruži podosta podataka i za one periode razvitka jednoga jezika o kojima ćute ostali izvori pri navođenju jezičke dijahronije” (Peco 1982: 191). Dijeli se na antroponimiju, koja se bavi imenima, prezimenima i nadimcima ljudi, etnonimiju, čiji su predmet istraživanja imena naroda, i toponimiju¹, koja

---

¹ O izazovima bavljenja toponomastikom vidjeti Loma (2001: 9-20).

se bavi imenima lokaliteta². Toponimija se dijeli na primarnu (dokumentirana imena) i sekundarnu (novija imena nastala razvojem lokaliteta) (više u Zoričić 2019: 123), a njena osnovna jedinica je toponim.

Toponim (grč. τόπος *topos* = mjesto, + ὄνομα – *onima* = ime) se određuje kao “općeniti termin za ime mjesta, mjesno ime, ime države ili zemlje... ili kraja, pokrajine, područja... ili voda (jezera, rijeka, potoka – hidronim) ili gore (oronim) itd.” (Simeon 1969/II: 621), na temelju čega se tradicionalno dijeli na ekonime (imena naseljenih mjesta), oronime (imena planina, brda i uzvišenja) i hidronime (imena voda u najširem smislu riječi) (Isto). U novije vrijeme, svjedočimo proširenim potpodjelama pa se tako posebno izdvajaju mikrotoponimi³ i toponimi (prema: Šćepanović 1997: 67). Mikrotoponimi su ojkonimi, i to: komonimi (imena sela), astionimi (imena gradova), urbanonimi (imena dijelova grada), agoronimi (imena trgova), hodonimi (imena ulica), dok su toponimi: već navedeni hidronimi, s podvrstama: potamonimi (imena rijeka), limnonimi (imena jezera), helonimi (imena močvara), oronimi (imena planina), speleonimi (imena pećina), drimonimi (imena šuma), agroonimi (imena polja).

Predmet našeg istraživanja čine mikrotoponimi Sarajeva u kojima je zastupljena leksika orijentalnog porijekla⁴ – lekseme iz arapskog, perzijskog i turskog jezika – bilo da su preuzete samostalno bilo kao tvorbena osnova na koju se dodaju ili orijentalni ili bosanski sufiksi i prefiksi. Mikrotoponimi nisu samo lingvistički fenomen, oni svjedoče o prošlosti Sarajeva, njegovoj kulturi i tradiciji, te običajima lokalnog stanovništva, zbog čega ih neki autori (v. Musa i Jukić 2019: 29) smatraju “kulturno-povijesnom baštinom”. U periodu vladavine Osmanskog Carstva (1455–1878), koji je trajao pune 423 godine, Sarajevo se formiralo kao urbana tvorevina tipično orijentalnih uzora i u vizuelnom i u sadržajnom pogledu. U tom razdoblju ukupno je izgrađeno 328 ulica i trgova (Bejtić 1973: 63), a “prva dokumentarno zajamčena gradnja na ovome prostoru bio je upravni dvor ili *saraj* kao stalan objekat i osnovni punkt stalnog turskog logora. Kao značajna gradnja taj saraj bio je i objekat, po kojem je cio kraj dobio novo ime vilajet Saraj-ovasi, koje se prvi put javlja 1455. godine i koje se uskoro prenijelo i na naselje” (Isto: 27).

---

² Musa i Jukić (2019: 26) ukazuju na činjenicu da su “geografska imena predmet (su) znanstvenoga istraživanja ne samo jezikoslovlja već i geodezije, geografije, kartografije, povijesti, arheologije, demografije i drugih značnosti”, čime u prvi plan stavljaju njihov interdisciplinarni karakter.

³ I. Tanović (2009: 73) ih posmatra kao geografske/teritorijalne realije.

⁴ Tema ovoga rada nisu distinkcije između termina orijentalizam i turcizam. Više o tome u Haverić, Šehović (2017).

Iako se pretpostavlja da se “nastanak ojkonima orijentalnog porijekla veže (se) za turski period”, uočava se da “nije isključena ni mogućnost njihova kasnijeg postanja: mogli su nastajati i u postosmanskom periodu...” (Glibanović-Vajzović 1986: 234).

Iz nemogućnosti da se u radu analiziraju svi mikrotoponimi orijentalnog porijekla, iz analize su izuzeti primjeri u kojima su hodonimi nazvani po vlastitim imenima, a to su: vrlo frekventan hodonim Ferhadija, u čijoj je osnovi ime perzijskog junaka, te hodonimi: Armaganuša, za koji Zlatar i sar. (2007: 16), Bašeskija (1987: 356) i Bejtić (1973: 299) navode da je ime dobio po Mahali Armagandži Sinana; Ašikovac, čiji naziv A. Bejtić (1973: 86) dovodi u vezu sa vlastitim imenom Ašik⁵, popularnim u 16. vijeku; Bulbulina ulica, prema Bejtiću (1973: 124), nazvana po nekom Bulbuliji, “o kojem se može određeno reći samo to da je pripadao staroj sarajevskoj muslimanskoj porodici Bulbul...”; i Karpuzova, “u tursko doba i sve do nazad četrdeset godina... poznata pod imenom *Karpuzov sokak*, odnosno (od 1878) *Karpuzova ulica*. Nosila je taj naziv po prezimenu starije muslimanske porodice *Karpuz*, koja se ovdje sreća još u 18. vijeku” (Bejtić 1973: 181).

Podjela analiziranih primjera izvršena je isključivo prema jeziku porijekla lekseme⁶ koja je u osnovi mikrotoponima, na temelju čega su obrađene tri grupe primjera – iz arapskog, perzijskog i turskog jezika. Kada se u mikrotoponimima na tvorbenu osnovu iz nekog orijentalnog jezika doda tvorbeni formant (prefiks ili sufiks) orijentalnog ili bosanskog porijekla, ovi se primjeri obrađuju kao cjelina unutar prvobitne grupe. Posebnu grupu čine primjeri u kojima su sastavnice (osnove i/ili sufiksa) iz dva ili više orijentalnih jezika.

2. MIKROTOPONIMI SA OSNOVNOM LEKSEMOM IZ ARAPSKOG JEZIKA

Brojni su hodonimi sa osnovnom leksemom iz arapskog jezika. Neki od njih u osnovi imaju nazive zanatlija: Halači (< osm. tur. *hallaç*, *hallāc* < ar. *ḥallāğ* – čistač pamuka), Kazazi (< osm. tur. *kazaz*, *kazzaz* < ar. *qazzāz* – staklar; trgovac staklom), Sarači (<

⁵ Bejtić (1973: 86) pobija tvrdnje da je ime ovog hodonima nastalo od ašikovanja, što smatra “naivnom narodnom etimologijom”, zastupljenom i kod Koste Mandića.

⁶ Porijeklo i značenja riječi arapskog porijekla preuzeti su iz *Arapsko-bosanskog rječnika* (Muftić 1997), turskog porijekla iz *Etimološkog osmanskoturskog rječnika* (Kantar 2003), *Osmanskoturskog enciklopedijskog rječnika* (Devellioğlu 1998), *Turskog rječnika* (Türk Dil Kurumu 2005), *Tursko-srpskog rječnika* (Đinđić, Teodosijević, Tanasković 1997) i *Tursko-engleskog rječnika Redhouse* (Redhouse 1968), a perzijskog porijekla iz knjige *Riječi perzijskog porijekla u bosanskom jeziku* (Haverić, Šehović 2017), na što se referira skraćenicom RPP uz broj stranice. Sufiksi orijentalnog porijekla navode se u formi iz jezika davaoca, a njihove adaptacije jeziku primaocu – bosanskom – objašnjavaju se u radu.

osm. tur. *saraç* < ar. *sarrāğ* – sedlar; remenar, sarač; konjušar), Tabaci (< osm. tur. *tabak*, *debbāğ* < ar. *dabbāğ* – štavilac, kožar). Sve su ove imenice u množini time upućujući na raširenost bavljenja ovim zanatima u prošlim vremenima. Pored ovih, pojedini hodonimi imaju više značenja, od kojih neka upućuju na zanimanja koja su danas gotovo nestala. Takav je hodonim Telali (< osm. tur. *tellāl*, *dellāl* < ar. *dallāl* – telal; izvikivač, dražbovatelj; preprodavač, mešetar) u svom prvom značenju.

Jedan broj hodonima u svojoj osnovi ima sakralne pojmove i objekte: Medrese (< osm. tur. *medrese* < ar. *madrasa* – učilište, škola), Musala (< osm. tur. *musalla* < ar. *muşallan* – musalla, mjesto za molitvu na otvorenom prostoru), te pojmove koji se mogu povezati i sa životom poslije smrti: Turbe (< osm. tur. *türbe* < ar. *turba* – zemlja; prah, prašina; grob(nica), turbe; groblje). U ukupnom broju ove grupe hodonima u analiziranom korpusu najviše je onih arapskog porijekla, što je i shvatljivo budući da je arapski jezik Kur'ana i islama.

Neki hodonimi u svojoj osnovi imaju geografske nazive: Magribija (< osm. tur. *magrib*, *mağrib* < ar. *mağrib* – zapad; mjesto (vrijeme) zalaska sunca; večer; akšam; Magrib, tj. sjeverozapadna Afrika – bez Egipta; Maroko i ar. suf. *-iyya*).

Brojni su hodonimi sa leksemom *sokak* (< osm. tur. *sokak*, *zukāk* < ar. *zuqāq* – uličica, sokak; tjesnac, moreuz, koridor), koja označava geografski pojam: Bakije⁷ sokak, Bašića sokak, Dugi sokak, Džanin sokak, Isevića sokak, Kurtin sokak, Mali sokak, a kod koje je “suženo (je) značenje sa opšteg: ulica na specijalizovano: uska ulica, prolaz, što je neminovno uzrokovano novim načinom življenja, odlikama novog doba i njegove arhitekture (široke ulice i bulevari) koja se morala doživljavati kao suprotnost arhitekturi turskog vremena i mahalama sa uskim kaldrmisanim sokacima” (Šito 1988: 163).

Hodonim Mejdan (< osm. tur. *meydan* < ar. *maydān*, *mīdān* – trg; poprište; bojište; arena; trkalište; hipodrom; pozornica; oblast, područje; domen; ravnica) u svojoj osnovi također sadrži geografski pojam.

Brojni hodonimi u svom sastavu imaju sintagmu u kojoj je jedan član iz bosanskog jezika a drugi iz arapskog jezika ali u transfonemiziranom i transmorfemiziranom obliku: Bijela džamija (< osm. tur. *cāmi*⁸ < ar. *ğāmi* – džamija), Bistrik medresa (< osm. tur. *medrese* < ar. *madrasa* – učilište, škola), Bosanskih gazija (< osm. tur. *gāzī*

---

⁷ Riječ *bakije* po svom obliku odgovara ar. riječi *bāqī*, part. akt. od *baqā* – trajati, vječan biti; ostati, preostati. Međutim, pošto se ovaj mikrotoponim nalazi u popisu lokaliteta okolice Sarajeva iz 1458. godine, postavlja se pitanje da li je ova riječ arapskog porijekla. Šabanović misli da je vlaško-romanskog porijekla i da predstavlja drugi oblik riječi *bačija* (navedeno prema: Škaljić 1965: 116).

⁸ Ova imenica je, kao i sve imenice na *-i* iz orijentalnih jezika, dobila navezak *-ja* (v. Baotić 2007: 10): *džamija*.

< ar. *gāzin* – osvajač; zavojevač; napadač; ratnik), Brdo džamija, Dugi sokak, Gornja mahala (< osm. tur. *mahalle* < ar. *maḥalla* – svratište; stanica; logor(ište); četvrt, kvart, mahala), Mali sokak, Nova mahala, Mudželiti mali (< osm. tur. *mücellid*, *mücellit* < ar. *muğallid* – knjigovezac), Mudželiti veliki, Vratnik mejdan, Zelena meraja (< osm. tur. *mer'ā* < ar. *mar'an* – ispaša; pašnjak) te agoronim Sebilj (< osm. tur. *sebīl* < ar. *sabīl* – javni bunar, česma).

Također, neki hodonimi u svom sastavu imaju i bosanske prefikse i sufikse. U tvorbi riječi, ovo su mješovite tvorenice, hibridi, hibridne ili bastardne riječi, koje se definiraju kao “riječi tvorene od sastavnica koje pripadaju raznim jezicima” (Babić 1986: 44)⁹. Sljedeći hodonimi arapskog porijekla imaju:

- imenički sufiks *-uša*: Haremuša (< osm. tur. *harem* < ar. *ḥaram* – zabranjen, nedopušten; svet; sveto područje; svetište, hram; žena, supruga; žene, harem);
- pridjevski sufiks *-ov-*: Mujezinova (< osm. tur. *müezzin* < ar. *mu'addin* – mujezin);
- pridjevski sufiks *-ski*: Džamijska (< osm. tur. *cāmi* < ar. *ḡāmi*), Šehidska (< osm. tur. *ṣehīt*, *ṣehīd* < ar. *ṣahīd* – svjedok; mučenik, šehid; poginuli; stradali, žrtva); dok je zabilježen samo jedan urbanonim sa imeničkim sufiksom *-ić* – Nedžarići (< osm. tur. *neccār* < ar. *naḡḡār* – tesar; stolar), koji ima isključivo množinsku formu te je *pluralia tantum*. Upravo je ovaj urbanonim sa afrikatom *dž* u osnovi čest predmet ortografskih nedoumica prosječnoga govornika bosanskog jezika. Tanović (2009: 77) navodi primjer netačnog navođenja ovog urbanonima čak i u službenim dokumentima: “u katastarskim kartama i u posljednjem planu grada Sarajeva u izdanju Geodetskog zavoda Bosne i Hercegovine od 2002. godine stoji Nedarići”. Normativni priručnici (Halilović 2017: 15), imajući u vidu etimon, propisuju Nedžarići.

3. MIKROTOPONIMI SA OSNOVNOM LEKSEMOM IZ PERZIJSKOG JEZIKA

Kao i u prethodnoj grupi mikrotoponima sa osnovnom leksemom iz arapskog jezika, i u ovoj grupi su među mikrotoponimima sa osnovnom riječi iz perzijskog jezika najzastupljeniji hodonimi.

Neki od njih u osnovi imaju geografske pojmove: Česma (< osm. tur. *çeşme* < perz. *če(a)šme* – vrelo, izvor – RPP: 170), Derebent (< osm. tur. *derbent*, *derbend*,

⁹ Ovakve primjere mikrotoponima Tanović (2009: 79) naziva “slaviziranim”. Sličan je stav i Bejtija (1973: 63-64).

dervent, dervend < perz. *dar* – vrata i perz. *band* – čvor, uzao; brana, nasip; perz. *darband* – slijepa ulica; prolaz, kanjon; tvrđava – RPP: 186), *Hendek* (< osm. tur. *hendek, handek* < perz. *xandaq* – rov, jarak, prokop – RPP: 306¹⁰), *Sumbul-česma* (< osm. tur. *sünbül, sümbül* < perz. *sombol* – bot. zumbul – RPP: 301); nazive zanatlija: *Bazardžani* (< osm. tur. *bāzārgān, bāzergān* < perz. *bāzār* – bazar, pijaca i perz. suf. *-gān*; perz. *bāzārgān* – trgovac – RPP: 158); predmeta: *Ćulhan* (< osm. tur. *külhān, külhen* < perz. *golxan* – peć za zagrijavanje javnog kupatila (hamama); vrsta ognjišta; smetljište – RPP: 183); te sakralne i apstraktne pojmove: *Abdesthana* (< osm. tur. *ābdesthāne* < perz. *ābdast* – pranje prije obavljanja molitve i perz. *xāne* – kuća; perz. *ābdastxāne* – mjesto gdje se uzima abdest – RPP: 147), *Behar* (< osm. tur. *behār, bahār* < perz. *bahār* – proljeće; behar, cvat – RPP: 160).

Brojni hodonimi u svom sastavu imaju prijedložno-padežni izraz ili sintagmu u kojoj je jedan član iz bosanskog jezika a drugi iz perzijskog jezika ali u transfonemiziranom i transmorfemiziranom obliku: *Iza bašče* (< osm. tur. *bahçe, bāğçe* < perz. *bāğ* – vrt, bašča i perz. suf. *-če*; perz. *bāğče* – baščica, vrtić; gredica, lijeha cvijeća – RPP: 157), *Bijela česma, Prijeka česma, Cicin han* (< osm. tur. *hān* < perz. *xān* – kuća; veliko istočnjačko konačište karavana, karavan-saraj, han – RPP: 210).

Također, neki hodonimi u svom sastavu imaju i bosanske prefikse i sufikse:

- prefiks *za-*: *Začardak* (< osm. tur. *çardak, çārtāk* < perz. *çahār* – četiri i perz. *tāq* – luk, svod; perz. *çahārtāq* – ono što ima četiri luka; krov ili kupola podignuta na četiri svoda – RPP: 167);
- imenički sufiks *-ev(a)c*: *Sepetarevac* (< osm. tur. *sepet, sebed* < perz. *sabad* – pletena košara, korpa, sepet – RPP: 271);
- imenički sufiks *-ija*: *Čobanija* (< osm. tur. *çoban, çübān* < perz. *çūpān* – čoban, pastir – RPP: 172);
- pridjevski sufiks *-ev-*: *Dizdareva* (< osm. tur. *dizdār* < perz. *dīz* – tvrđava; siva boja ili *dež* – tvrđava, utvrđenje; dvorac, zamak i perz. suf. *-dār*; perz. *deždār* – čuvar tvrđave – RPP: 189–190); *Bećarevo čoše* (< osm. tur. *bekār* < perz. pref. *bī-* i perz. *kār* – posao, rad; perz. *bēkār, bīkār* – nezaposlen; besposlen; lijen, nemaran; neupotrebljiv; beskoristan; nesposoban; uzaludan; sagovornik, sablesjednik; skitalica, lotalica; neoženjen – RPP: 159; osm. tur. *köşe, gūşe* < perz. *gūşe* – ugao, kut, čošak – RPP: 182);

---

¹⁰ Riječ *hendek* je u RPP tretirana kao riječ diskutabilnog porijekla. Više o tome u Haverić, Šehović (2017: 306, fusnota 2).

- pridjevski sufiks *-in-*: Mešino čoše (perz. *gūše*) i Papučina (< osm. tur. *pabuççu* – obućar, cipelar < perz. *pā* – noga i perz. *pūš*, prez. osn. gl. *pūšīdan* – obući; odjenuti; perz. *pāpūš* – papuče; obuća; tur. suf. *-çu* – RPP: 253), dok je u Terezija (< osm. tur. *terāzi*, *terāzū* < perz. *tarāzū* – vaga, kantar, terezija – RPP: 290) imenica na *-i* iz orijentalnih jezika dobila navezak *-ja* (v. Baotić 2007: 10).

Urbanonim perzijskog porijekla je samo imenica Višnjik (< osm. tur. *vişne* < perz. *wešnī* – crvena boja – RPP: 296¹¹), koja u svom sastavu ima bosanski imenički sufiks *-ik*.

4. MIKROTOPONIMI SA OSNOVNOM LEKSEMOM IZ TURSKOG JEZIKA

Kada govorimo o mikrotoponimima sa osnovnom leksemom iz turskog jezika, Tanović (2009: 77) utvrđuje da su “na lokalitetu Baščaršije najgušći (su) mikrotoponimi turskog porijekla, što je razumljivo s obzirom na to da je to bio centralni dio grada u kojem su se nalazili svi važniji objekti materijalne i duhovne kulture”.

Najzastupljeniji mikrotoponimi sa osnovnom riječi turskog porijekla su hodonimi. Većina u osnovi ima nazive zanata: Čizmedžiluk (< osm. tur. *çizmecilik* – zanat izrade čizama; prodaja čizama < tur. *çizme* – čizma i tur. suf. *-ci i -lik*), Ćurčiluk (< osm. tur. *kürkçülük* – zanat izrade krzna, krznarstvo; prodaja predmeta od krzna < tur. *kürk* – krzno, krznena roba i tur. suf. *-çü i -lük*), Kazandžiluk (< osm. tur. *kazancılık* – kotlarski zanat; prodaja kazana; popravljanje kazana < tur. *kazan*¹² – kazan; kotao i tur. suf. *-ci i -lik*), Kujundžiluk (< osm. tur. *kuyumculuk* – zlatarski zanat; prodaja zlata < tur. *kuyum* – zlatarska roba, nakit i tur. suf. *-cu i -luk*); i zanatlija: Ćebedžije (< osm. tur. *kebeci* – onaj koji šije pastirske ogrtače < tur. *kebe*¹³ – vrlo gusta vrsta

---

¹¹ Općerašireno je mišljenje da je riječ *vişnja* praslavenskog porijekla, ali Skok (1973: 598) i Škaljić (1979: 641) navode da je perzijskog porijekla (Haverić, Šehović 2017: 296).

¹² Škaljić (1965: 403) pogrešno navodi da je riječ *kazan* perzijskog porijekla. Naime, u turskim leksikografskim izvorima navodi se da je riječ *kazan* turskog porijekla (Redhouse 1968: 627; Türk Dil Kurumu 2005: 824–825), dok se u perzijskim leksikografskim izvorima bilježi u oblicima *qazqān*, *ğazğān*, *qāzqān*, *qazğān*, *ğāzğān* i također se navodi da je turskog porijekla (Dehoda, ‘Omīd 1372/1993: 931; Mo‘īn 1375/1996: 2611–2612).

¹³ U svim dostupnim turskim leksikografskim izvorima navodi se da je riječ *kebe* turskog porijekla. Međutim, u rječniku *Türkçe Sözlük* (Türk Dil Kurumu 2005: 827) navodi se da je izvedena od italijanske riječi *cappa*, koja je grčkog porijekla.

filca; kratka jakna od filca; deka od filca; kratak ogrtač (pastirski) i tur. suf. *-ci*), Sagrdžije (< osm. tur. *sağrıci* – zanatlija koji izrađuje predmete od kože; kožar < tur. *sağrı* – sapi (konjske); koža od konjskih sapi; planinski greben, vrh i tur. suf. *-ci*); te zanatskih proizvoda: Sadžak (< osm. tur. *sacayağı*, *saçayak* – tronožac (za kotao)).

Iz navedenih hodonima uočava se da se u najviše primjera na osnovnu riječ iz turskog jezika dodaje turski sufiks *-ci* (*-ci/-cul/-cü*; *-çi/-çil/-çul/-çü*), od kojeg su u bosanskom jeziku nastale adaptacijske forme – sufiksi *-džija/-čija*, a od njih složeni sufiksi: *-adžija*, *-edžija*, *-idžija*, koji su perintegracijom razvili jedan broj derivata: *-a(n)džija*, *-e(n)džija* i *-i(n)džija* (Radić 1997: 179); i turski sufiks *-lik* (*-lik/-luk/-lük*), od kojeg je nastala adaptacijska forma – sufiks *-luk*.

Titula beg je u osnovi hodonima Begluk (< osm. tur. *beylik* – begluk, oblast kojom upravlja beg; gospodstvo, begovstvo; vlastelinstvo, plemstvo < tur. *bey* – gospodin; gospodar, zapovjednik, poglavar; beg; as (u kartama) i tur. suf. *-lik*), a pojavljuje se i u hodonimu Dajanli Ibrahim-bega (< osm. tur. *dayanıklı* – čvrst; izdržljiv, otporan; postojan, trajan < tur. *dayanık* – oslonac; čvrstoća, izdržljivost i tur. suf. *-li*; osm. tur. *bey*), s pridjevom *dajanli*, u kojem je izvorni turski sufiks *-li* u bosanski jezik preuzet kao pridjevski sufiks *-li*, tipičan za ekspresivne pridjeve iz razgovornog stila.

U hodonimu Topal Osman-paše (< osm. tur. *topal* – hrom, šepav; koji se ljulja [o stolici] i osm. tur. *paşa* – visoka civilna i vojna titula u Osmanskom carstvu, paša; voj. general; mor. admiral) uz titulu *paša* navedeni su i pridjev i vlastito ime. Dosad nije bilo primjera za hodonime čija je osnova neimenička, a, pored ovog, u korpusu su zabilježena još dva takva, iz sinhronijske perspektive, tvorbeno nemotivirane osnove: Aladža (< osm. tur. *alaca* – šaren, šarolik, raznobojan; prugaste stvari < tur. *ala* – šaren, šarenkast i tur. suf. *-ca*), s pridjevskom osnovom i vezanim morfemom *-ca*; i Jedileri (< osm. tur. *Yediler* – Sedam spavača; naziv koji se daje grupi evlija; grupa sastavljena od sedam članova < tur. *yedi* – sedam i tur. suf. *-ler*), sa glavnim brojem *sedam* u osnovi i vezanim morfemom *-ler*.

Značenja hodonima Budžak (< osm. tur. *bucak* – ugao, kut; zabačeno mjesto, budžak) i Konak (< osm. tur. *konak* – konak, rezidencija; konačište, prenočište; porodična kuća; dan hoda, jednodnevni put) obuhvataju značenja mjesnih imenica, ali, u slučaju hodonima Konak, i apstraktna značenja vremenskoga karaktera (dan hoda, jednodnevni put). Rjeđe je u osnovi hodonima naziv mesa: Pastrma (< osm. tur. *pastırma* – pastrma, suho ovčije meso sa lukom i začinicima).

Na geografsku sliku sarajevskog terena upućuju hodonimi čija je jedna sastavnica leksema *čikma* (< osm. tur. *çikmaz* – slijepa ulica, ćorsokak; bezizlazan položaj, bez izlaza): Alibega Firdusa čikma, Babića bašča čikma, Bakije čikma, Besarina čikma,

Bistrik donja čikma, Bistrik gornja čikma, Bratunačka čikma, Breka čikma, Brezanska čikma, Briješće brdo čikma, Čekaluša čikma, Dženetića čikma, Ekmića čikma, Hamdije Kreševljakovića čikma, Izeta Karšića čikma, Kovači čikma, Maguda čikma, Nadlipe čikma, Nikolića čikma, Omera Kovača čikma, Reisa Mehmeda Spahe čikma, Sagrdžija čikma, Skenderija čikma; te *basamac*: Bistrik basamac (*< osm. tur. basamak – stepenica, basamak (stepeništa); prečaga, prečka; papučica (automobila), a hodonim Soukbunar (< osm. tur. soğuk bunar – hladan bunar < tur. soğuk – hladno vrijeme, hladnoća; studen, zima; hladan, neprijatan i tur. bunar, pınar – fontana; izvor; bunar, zdenac) u svojoj osnovi ima geografske pojmove.*

Izvjestan broj hodonima u svom sastavu ima prijedložno-padežni izraz ili sintagmu u kojoj je jedan član iz bosanskog jezika a drugi iz turskog jezika ali u transfonemiziranom i transmorfemiziranom obliku: Za Beglukom, Bistrik basamac, Ćebedžije donje, Ćebedžije gornje, Ćurčiluk mali, Ćurčiluk veliki, Kovači čikma, Nadlipe čikma. Činjenica da je najmanje ovakvih dvočlanih sintagmi u hodonimima sa jednim članom iz turskog jezika potvrđuje da su “Turci rado prevodili postojeća imena naselja na svoj jezik” (Zirojević, prema: Peco 1982: 197), gdje je obično pridjev preveden, dok je imenica zadržavala svoj prvobitni oblik.

Hodonimi koji u svom sastavu imaju i bosanske sufikse su:

- imenički sufiks *-ija*: Ćumurija (*< osm. tur. kōmür – ugalj*);
- pridjevski sufiks *-in-*: Kaukčijina (*< osm. tur. kavukçu – zanatlija koji izrađuje turbane < tur. kavuk – pokrivalo za glavu (na koje se zavijala čalma); prošiveni turban i tur. suf. -çu*), Odošašina (*< osm. tur. oda başı – glavni poslužitelj, podvornik u hanovima; odoša; vojni čin za osobu u janjičarskom redu koja je zadužena za ceremoniju pozdravljanja u povorkama < tur. oda – soba, odaja i tur. baş – glava; starješina*), Tepebašina (*< osm. tur. tepe başı – na vrhu, odozgo; uz brdo < tur. tepe – brijeg, brežuljak, brdašce; planinski vrh; tjeme i tur. baş – glava; starješina*);
- imenički sufiks *-ov(a)c*: Begovac (*osm. tur. bey*).

Urbanonim Ilidža (*osm. tur. ılıca – banja, toplice*) ima značenje mjesne imenice, a u njegovom se nazivu oslikava prošlost Sarajeva, kada je ovaj dio današnjeg šireg gradskog područja bio namijenjen za liječenje stanovništva. Naime, “Ijekovita sumporna vrela u ovom mjestu bila su odlična podloga, na kojoj se još u rimsko doba ovdje izgradilo naselje, kolonija i municipij rimskih legionara sa vilama pa čak i sa jednom zgradom, za koju se pretpostavlja da je bila hotel i lječilište i u kojoj je bilo uvedeno centralno grijanje i ljekovita sumporna voda putem posebnih cjevovoda... (...) Srednji vijek Ilidže (užeg dijela naseobine) potpuno je taman, ali nam se, srećom, sačuvalo samo ime mjesta iz tog doba. Ilidža se tada zvala narodnim imenom *Lužani*,

koje je do danas očuvano u nazivu jednog užeg kraja toga naselja. U turskom periodu naselje je dobilo novi, turski naziv, a to je ovo današnje ime *Ilidža*, koje u potpunosti odgovara imenu *Toplica*” (Bejtić 1973: 45). Danas je područje Ilidže gusto naseljeno i isprepletено brojnim objektima, od kojih je najveći dio ugostiteljske namjene, zbog čega barem njegov naziv služi kao podsjetnik na bogatu historiju Sarajeva.

5. MIKROTOPONIMI SA SASTAVNICAMA IZ NAJMANJE DVA ORIJENTALNA JEZIKA

Rjede, mikrotoponime čine sastavnice porijeklom iz dvaju jezika:

a) urbanonimi: Bembaša (Bendbaša) (< osm. tur. *bent başı* – pokraj brane, uz branu < perz. *band* – zglob, članak; poglavlje (knjige); lokot, katanac; zatvor; lanac, okov; čvor, uzao; obmana, varka; svileni gajtan za pripasavanje sablje; konopac, uže; učkur; pojas, remen; štrik; brana, nasip i tur. *baş* – glava; starješina – RPP: 160), Mejtaš (< osm. tur. *meyyit taşı* – nišan < ar. *mayyit*, *mayt* – mrtav, preminuo, umrli; mrtvac i tur. *taş* – kamen; stijena; tvrd kao kamen; dragi kamen, dragulj), dok je Baščaršija (< osm. tur. *baş çarşı* – glavna čaršija < tur. *baş*; perz. *çahār* – četiri i perz. *sū* – strana; perz. *çahārsū* – raskrsnica – RPP: 157) agoronim i urbanonim;

b) agoronim: Bezistan (< osm. tur. *bezistān*, *bezesten* < ar. *bazz* – pamučna ili lanena tkanina, bez, štof i perz. suf. *-stān*; perz. *bazestān* – pijaca ili magacin za materijale – RPP: 162);

c) hodonimi: Abadžiluk (< osm. tur. *abacılık* – abadžijski zanat, zanat izrade vunenih ogrtača < ar. *'abā'* – (vuneni, prugasti) ogrtač i tur. suf. *-cı*, *-lık*), Aščiluk (< osm. tur. *aşçılık* – zanimanje kuhara; kuharska vještina < perz. *āš* – tečno, kašasto jelo; kaša i tur. suf. *-cı*, *-lık* – RPP: 151), Bardakčije (< osm. tur. *bardakçı* – onaj koji izrađuje čaše; prodavač čaša < perz. *bārdān* – vreća u kojoj se nešto čuva, džak; posuda; pehar, vrč za vino i tur. suf. *-cı* – RPP: 156), Musluk-česma (< osm. tur. *musluk çeşme* – česma sa slavinom < tur. *musluk* – slavina, pipa; mjesto za pranje ruku; perz. *çe(a)šme* – RPP: 170), Pinje bajraktara (< osm. tur. *bayrakdār* < tur. *bayrak* – zastava i perz. suf. *-dār*; perz. *beyraqdār* – onaj koji nosi zastavu, bajrak¹⁴ – RPP: 156), Šehitluci (< osm. tur. *şehitlik* – mjesto gdje su šehidi < ar. *şahīd* i tur. suf. *-lik*).

---

¹⁴ Škaljić (1979: 113–114) navodi da je riječ *bajraktar* (*barjaktar*) tur.-perz. porijekla – naime, on je mišljenja da je riječ *bajrak* turskog porijekla. Međutim, u turskim, perzijskim i arapskim leksikografskim izvorima navodi se da je riječ *bayrak* perzijskog, odnosno turskog, odnosno arapskog porijekla. Više o tome u Haverić, Šehović (2017: 156, fusnota 1).

U hodonimu Poddžebhana (< osm. tur. *cepāne, cephane, cebhāne, cebehāne* < ar. *ġibha* – čelo, front i perz. *xāne* – kuća) sastavnice su iz arapskog i perzijskog jezika, uz bosanski prefiks *pod-*; u Tahmiščina (< osm. tur. *tahmişçi* – onaj koji prži kafu < ar. *tahmīs* – prženje kafe i tur. suf. *-çi*) iz arapskog i turskog, uz bosanski pridjevski sufiks *-in-*; a u Čadordžina ulica (< osm. tur. *çadırçı* – onaj koji izrađuje šatore; prodavač šatora < perz. *cādor* – šator; veliki ženski ogrtač, čador i tur. suf. *-cı* – RPP: 165), Đulagina čikma (< perz. *gol* – cvijet; ruža – RPP: 201; tur. *ağa* – gospodar; zemljoposjednik, gazda; gospodin; *hist.* u Osmanskom carstvu, titula koja se daje nekim oficirima; stariji brat; tur. *çikmaz*), Luledžina (< osm. tur. *lüleci* – izrađivač glava čibuka < perz. *lūle* – cijev, cjevčica; crijevo; cjevovod; epruveta i tur. suf. *-ci* – RPP: 231), Šeher-čehajina čikma (< osm. tur. *şehir, şeh* < perz. *šahr* – grad; carstvo, zemlja – RPP: 280; < osm. tur. *kâhya, kethüdâ* < perz. *kad* – kuća, dom i perz. *xodâ* – Bog; vlasnik; perz. *kadxodâ* – gazda kuće, domaćin; seoski starješina, vođa; plemenski starješina; predsjednik esnafa – RPP: 177; tur. *çikmaz*) i Terzibašina (< osm. tur. *terzibaşı, derzibaşı* – glavni krojač < perz. *darzī* – krojač i tur. *baş* – RPP: 290) iz perzijskog i turskog, uz bosanski pridjevski sufiks *-in-*.

Vrlo su rijetki primjeri u kojima mikrotoponim čine sastavnice iz tri orijentalna jezika, kao što je to slučaj sa hodonimom Tahtali sokak (< osm. tur. *tahtali sokak* – sokak ograđen daskama < perz. *taxte* – daska; ravna, glatka površina, tabla – RPP: 286; tur. suf. *-li* i ar. *zuqāq*). Sa druge strane, stilistički su naročito zanimljivi primjeri sa sastavnicama iz tri orijentalna jezika, čemu se još pridodaje i bosanski pridjevski sufiks *-ski*, kao u primjeru Kalhanski sokak (< osm. tur. *kalhāne sokak* – sokak u kojem su smještene topionice, livnice < tur. *kal* – prečišćavanje metala, taljenje i perz. *xāne* – kuća; *kalhāne* – topionica, livnica; ar. *zuqāq*).

Primjer Tekija (< osm. tur. *tekke, tekye* < orij.¹⁵ *takiyya* – tekija; svratište; utočište) posebno se ističe imajući u vidu njegovo nedovoljno jasno porijeklo. Prefiksacijom je od njega nastao hodonim Podtekija, s bosanskim prefiksom *pod-*.

6. SOCIOLINGVISTIČKI UVJETOVANE PROMJENE TOPONIMA

Lekseme općenito, a naročito (mikro)toponimi, više nego druge jezičke jedinice (npr., foneme, morfeme i sl.) podliježu promjenama uvjetovanim društveno-političkim

¹⁵ Ovo je skraćenica za orijentalizam. Naime, riječ *tekija* je specifična po tome što joj se u leksikografskim izvorima pridaje različito porijeklo – arapsko, tursko i perzijsko. Iz tog razloga, ovaj mikrotoponim nije svrstan ni u jednu od prethodne tri grupe mikrotoponima, nego je uvršten u grupu sa mješovitim porijeklom, a objedinjen je zajedničkim nazivnikom.

razlozima. Trusk (2003: 350) to slikovito opisuje navodeći da toponimi “imaju tendenciju da pate od hirova historije”.

Na prostoru Sarajeva sudarale su se različite kulture i civilizacije, što je za posljedicu imalo brojne promjene na svim poljima društvenog života, pa tako i u oblasti mikrotoponima: “Brojni mikrotoponimi više puta su preimenovani, a kod nekih je u određenoj mjeri narušena kulturno-historijska i jezička ravnoteža” (Tanović 2009: 74). To je naročito karakteristično za ulice koje su nastale u vrijeme Osmanlija, a u čijim je nazivima tokom vremena dolazilo do višestrukih promjena, okončanih ponovnim vraćanjem izvornog imena: Bardakčije, Ćebedžije donje, Ćebedžije gornje, Derebent, Đulagina, Poddžephana, Prijeka česma, Sepetarevac, Tabaci, Tabašnica, Terezija itd. Također, neki hodonimi i urbanonimi su preimenovani u austrougarskom periodu, kao npr.: Bazardžani, Behar, Dženetića čikma, Đulagina čikma, Dizdareva, Iza bašče, Jedileri, Mejtaš, Mujezinova, Papučina, Tahtali sokak, Tepebašina, Terzibašina, Višnjik i dr. Ipak, ima i hodonima koji su nastali još u vrijeme vladavine Osmanskog Carstva, i to većinom u 16. vijeku, od kada se nisu mijenjali njihovi nazivi: Abadžiluk, Abdesthana, Bentbaša, Bijela česma, Bijela džamija, Čizmedžiluk, Ćulhan, Ćurčiluk Mali, Ćurčiluk Veliki, Kazandžiluk, Kazazi, Kujundžiluk, Magribija, Musluk-česma, Šeher-ćehajina čikma itd. Koji su razlozi da baš ovi hodonimi ostanu nepromijenjeni, a drugi budu podvrgnuti brojnim preimenovanjima, teško je egzaktno utvrditi. U slučaju imenovanja po ličnosti, historijskom događaju ili kontekstu, to je mnogo jasnije: “Preimenovanje nekih objekata direktna je posljedica preispitivanja karaktera i značaja događaja, ličnosti ili historijskoga konteksta po kojima je nastalo prvotno ime” (Tanović 2009: 74). No, perspektive učesnika u preimenovanju ulica i posmatrača tog procesa ne moraju biti istovjetne, što rezultira podijeljenim reakcijama javnosti. Svjedoci smo brojnih polemika u svakodnevnom životu, štampanim časopisima, na društvenim mrežama i sl. izazvanih preimenovanjima nekih ulica, ne samo kod nas nego i u susjednim zemljama.¹⁶ Sa druge strane, preimenovanja ulica su tema i naučnih radova, u kojima se analizirane pojave nastoje objektivno tumačiti. To, ipak, nije garant objektivne tačke gledišta njihova tumača pa nerijetko čitamo radove iz kojih je jasna autorova ideologizirana pozicija.¹⁷

Kako tema rada nije sociolingvistička, nećemo se detaljnije baviti razmatranjima ove vrste. Ipak, možemo se složiti da “ulice grada Sarajeva predstavljaju pravu riznicu

---

¹⁶ Npr., u Srbiji je bilo mnogo reakcija na pokušaj preimenovanja beogradske Sarajevske ulice, a neke od njih su bile politički motivirane.

¹⁷ Primjer takve prakse je rad S. Stojanović (2008).

i po strukturi i po starosti svojih naziva blagodareći okolnosti što se očuvao velik broj starih, vrlo starih imena, unatoč brojnim mijenjanjima” (Bejtić 1973: 9).

7. ZAKLJUČAK

Na temelju provedenog istraživanja možemo izvesti sljedeće zaključke:

1. Na području Sarajeva brojni mikrotoponimi sadrže u svojoj osnovi lekseme porijeklom iz arapskog, perzijskog i turskog jezika.

2. Veliki broj mikrotoponima u osnovi ima nazive zanatskih ili drugih zanimanja orijentalnog porijekla, a upravo je “među zanatskim zanimanjima veliki broj teško i/ili nikako zamjenjivih leksema u bosanskom jeziku” (Šehović, Haverić 2019: 193).

3. Imenice arapskog porijekla *sokak* i *mahala*, kao i imenica turskog porijekla *čikma*, česte su sastavnice brojnih hodonima, a njihovo značenje upućuje na odlike arhitekture iz doba Turskog Carstva.

4. Hodonimi koji u svojoj osnovi imaju sakralne pojmove i objekte većinom su arapskog porijekla, što je i shvatljivo budući da je arapski jezik Kur’ana i islama.

5. Izvjestan broj hodonima u svom sastavu ima prijedložno-padežni izraz ili sintagmu u kojoj je jedan član iz bosanskog jezika a drugi iz arapskog, perzijskog ili turskog jezika u transfonemiziranom i transmorfemiziranom obliku.

6. Učešće tvorbenih formanata – prefiksa i sufiksa – iz bosanskog jezika u mikrotoponimima orijentalnog porijekla nije jednako: sufiksi su mnogo brojniji, kao što su, uostalom, i u općem leksikonu, sufiksarne izvedenice brojnije od prefiksarnih. Od prefiksa pojavljuju se *pod-* i *za-*, a od sufiksa (po učestalosti) brojniji su pridjevski od imeničkih. Među pridjevskim, najfrekventniji je sufiks *-in-*, a manje su zastupljeni *-ski*, *-ev-*, *-ov-*. Od imeničkih sufiksa, najzastupljeniji su: *-ija* i *-ov(a)c*, te *-ik*, *-ić(i)*, *-evac*, *-uša*.

Što se tiče sufiksa iz orijentalnih jezika, najzastupljeniji su sufiksi porijeklom iz turskog jezika, i to: imenički sufiksi *-džija/-čija*, *-luk* i pridjevski sufiks *-li*, a zabilježeni su i sufiksi porijeklom iz perzijskog jezika: imenički sufiksi *-dār/tār* i *-stān*.

IZVORI

1. Anwarī, Hassan (1312/1933), *Farhang-e bozorg-e Soxan* (I–VIII) (*Veliki rječnik Soxan*), Ketābxāne-ye mellī-ye Īrān, Tehrān

2. Dehxodā, ‘Alī Akbar (1341/1962), *Loġatnāme*, Enteshārāt-e Amīr Kabīr, Tehrān
3. Devellioġlu, Ferit (1998), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lūgat (Osmansko-turski enciklopedijski rječnik)*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara
4. Đinđić, Slavoljub; Mirjana Teodosijević, Darko Tanasković (1997), *Türkçe-Sırpça Sözlük (Tursko-srpski rječnik)*, Ankara
5. Halilović, Senahid (2017), *Pravopis bosanskoga jezika*, Slavistički komitet, Sarajevo
6. Kanar, Mehmet (2003), *Örnekli Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü (Etimološki osmanskoturski rječnik)*, Derin Yayınları, Istanbul
7. Mo‘īn, Mohammad (1375/1996), *Farhang-e fārsī (I–VII) (Rječnik perzijskog jezika)*, Mo‘assese-ye enteshārāt-e Amīr Kabīr, Tehrān
8. Muftić, Teufik (1997), *Arapsko-bosanski rječnik*, El-Kalem, Sarajevo
9. ‘Omīd, Hassan (1372/1993), *Farhang-e fārsī-ye ‘Omīd (Perzijski rječnik ‘Omīd)*, Mo‘assese-ye enteshārāt-e Amīr Kabīr, Tehrān
10. Redhouse, James William (1968), *Redhouse Yeni Türkçe-İngilizce Sözlük (Tursko-engleski rječnik Redhouse)*, Redhouse Yayınevi, Istanbul
11. Simeon, Rikard (1969), *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva*, Vol. I–II, Matica hrvatska, Zagreb
12. Škaljić, Abdulah (1979), *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, 4. izdanje, Svjetlost, Sarajevo
13. Türk Dil Kurumu (2005) *Türkçe Sözlük (Turski rječnik)*, Türk Dil Kurumu, Ankara

LITERATURA

1. Baotić, Josip (2007), *Orijentalizmi u govoru starosjedilaca Bosanske Posavine*, Institut za jezik, Sarajevo
2. Bašeskija, Mula Mustafa (1987), *Ljetopis (1746–1804)*, prijevod s turskog, uvod i komentar: Mehmed Mujezinović, Veselin Masleša, Sarajevo
3. Bejtović, Alija (1973), *Ulice i trgovi Sarajeva*, Muzej grada Sarajeva, Sarajevo
4. Glibanović-Vajzović, Hanka (1986), “Ojkonimi orijentalnog porijekla u Bosni i Hercegovini sa dijahronog i književnojezičkog stanovišta”, *Književni jezik*, XV/3-4, 233-240.
5. Halilović, Senahid, Ilijas Tanović, Amela Šehović (2009), *Govor grada Sarajeva*, Slavistički komitet, Sarajevo

6. Haverić, Denita, Amela Šehović (2017), *Riječi perzijskog porijekla u bosanskom jeziku*, Institut za jezik, Sarajevo (skraćena: RPP)
7. Loma, Aleksandar (2001), "Toponomastika kao izazov", *Književnost i jezik*, XLVIII/1-2, 9-20.
8. Musa, Snježana, Marija Jukić (2019), "Toponimija Lašvansko-lepeničko-fojničke doline kao čimbenik prostornog identiteta", *Gradovrh*, XV/15, 21-40.
9. Peco, Asim (1982), "Stari i novi toponimi", *Književnost i jezik*, XXIX/3-4, 191-200.
10. Radić, Prvoslav (1997), "Sufiks -čija/-džija u srpskom književnom jeziku. Stilsko-semantički aspekt", *Naš jezik*, XXXII/1-2, 179-191.
11. Stojanović, Smiljka (2008), "Hodonimijske metamorfoze ili o preoblačenju ulica", *Srpski jezik*, 13/12, 163-179.
12. Šćepanović, Mihailo (1997), "Onomastičke kategorije i srpska onomastička terminologija", *Književnost i jezik*, XLV/2-3, 65-69.
13. Šehović, Amela, Denita Haverić (2019), "Kulturološki uvjetovana tematska polja s riječima perzijskog porijekla u bosanskom jeziku", Bosanskohercegovački slavistički kongres, *Zbornik radova* (Knjiga 1), Slavistički komitet, Sarajevo, 191-204.
14. Šito, Daria (1988), "Semantička pomjeranja pri upotrebi turcizama u savremenom govoru i uticaj sociolingvističkih faktora na njih", *Književni jezik*, 17/3, 159-168.
15. Trusk, Robert Lawrence (2003), *Historical linguistics*, second edition, Arnold, London
16. Zlatar, Behija, Muhamed Ganibegović, Šukrija Gavranović, Valerijan Žujo (2007), *Sarajevo Općina Centar – Ulice, trgovi, mostovi, parkovi i spomenici*, Mediapress Sarajevo, Sarajevo
17. Zoričić, Dunja (2019), "Nomen est omen. Onimi kao sastavnice hrvatskih i engleskih frazema", *Fluminensia*, 31/2, 121-141.

INTERNETSKI IZVORI

1. Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, <http://zis.ks.gov.ba/ulice>
2. <https://www.navigator.ba/>
3. <https://rutmap.com/>

LEXIS OF ORIENTAL ORIGIN IN MICROTOPYNYMS OF SARAJEVO

Summary

This paper explores Sarajevo's microtoponyms as sources for studying its past, culture, and traditions. Generally, microtoponyms, more than other language units (eg., phonemes, morphemes, etc.), are subject to changes that are conditioned by socially-political reasons. The approach taken in the paper is primarily linguistic and based on that, the studied microtoponyms are divided according to the language of origin of the basic word into those of Arabic, Persian, or Turkish. The conducted research also confirms several examples with components of mixed origin and those in which the formative formants are from one of the Oriental languages or the Bosnian language.

Keywords: lexicon; Bosnian; Arabic; Persian; Turkish; lexeme; microtoponym; oykon; hodonym

Adresa autorica
Authors' address

Đenita Haverić
Amela Šehović
Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet
dzenitahaveric@yahoo.com
amela.ami.sehovic@gmail.com